

PRANTSUSE KEELE RIIGIEKSAMI ERISTUSKIRI 2013

1. Gümnaasiumi lõpueksamite eesmärgid

Tulenevalt haridusministri 17. septembri 2010. a määrusest nr 59 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise, koostamise, läbiviimise ja hindamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord“, on gümnaasiumi lõpueksamite eesmärgid järgmised:

- 1) tagada eksamitulemuste üleriigiline võrreldavus, et õpilane, lapsevanem, kool ja kooli pidaja saaksid võimalikult objektiivse ettekujutuse õpitulemuste saavutatusest;
- 2) anda koolile, kooli pidajale, Haridus- ja Teadusministeeriumile, õpilastele, lastevanematele tagasisidet õppimise ning õpetamise tulemuslikkusest koolis;
- 3) saada ülevaade riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste saavutatusest eksamiainetes hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks;
- 4) toetada õppekava rakendamist, suunata eksamiülesannete valiku kaudu õppeprotsessi;
- 5) siduda järjestikuste haridustasemete õppekavad ning võimaldada kasutada riigieksamitulemusi õpingute jätkamisel, anda võimalus kasutada riigieksamitulemusi rahvusvahelisel tasandil.

Prantsuse keele riigieksam kontrollib prantsuse keele kirjutamis-, kuulamis-, lugemis- ja rääkimisoskust ning keelepädevust. Eksam toetub õppekavale ja Euroopa keeleõppe raamdokumendile ning vastab ligilähedaselt Euroopa Nõukogu keeleoskustaseme B2-taseme kirjeldusele.

2. Eksami sihtrühm

Eksami sihtrühm on gümnaasiumide ja keskkaridust andvate kutseõppeasutuste lõpetajad ning gümnaasiumi varem lõpetanud isikud.

Õpilasel on õigus sooritada prantsuse keele kui võõrkeele riigieksam ka juhul, kui ta ei ole seda keelt koolis õppinud.

3. Gümnaasiumi lõpetaja õpitulemused võõrkeeles

kuulamise

- mõistab erinevate kõnelejate olmeteksti ja telefoni teel edastatud teateid eeldusel, et need on lähedased standardkeelele;
- suudab jälgida raadio- ja TV-uudiseid ja -teateid, et saada vajalikku infot;
- oskab eristada selgelt väljendatud tooni ja suhtumist, panna tähele rõhuasetusi ja mõttefraase;
- oskab tuletada tundmatute sõnade tähendust konteksti abil temale tuntud elementide kaudu;
- teab oma emakeeles enamkasutatavate rahvusvaheliste sõnade tähendusi ning oskab neid teadmisi kasutada võõrkeelset teksti kuulates;
- suudab eristada kuuldu detaile ja järjestada sündmusi;
- suudab jälgida lühiloengut (5–10 min) ning eristada sellest olulist infot.

lugemise

- suudab lugeda funktsionaalstiililt erinevaid tekste, nende hulgas mitmesuguseid kasutamisujuhiseid;
- suudab määratleda teksti peaideed (mis on kas välja öeldud või millele on vihjatud) ja autori eesmärgid;
- oskab leida tekstist vajalikku või huvipakkuvat infot;
- oskab teksti mõistmiseks kasutada pealkirju, illustatsioone, jooniseid, skeeme, erinevaid kirjalpilte;
- oskab tuletada tundmatute sõnade tähendust konteksti abil temale tuntud elementide kaudu (liitsõna üksikkomponendid ja sõnaliited);
- teab oma emakeeles kasutatavate rahvusvaheliste sõnade tähendusi ning oskab neid teadmisi kasutada võõrkeelset teksti lugedes;
- oskab leida õpitava võõrkeele vahendusel infot erinevatest allikatest, seda valida ja kasutada;

- oskab kasutada eriliigilisi sõnaraamatuid ja teatmeteoseid.

kirjutamisel

- oskab kirjutada teateid, ametlikke ja mitteametlikke kirju;
- oskab loetu ja kuuldu põhjal märkmeid teha, olulist kokku võtta;
- oskab täita ankeete ja vastata küsimustikele;
- oskab kirjutada elulookirjeldust (CV);
- oskab kirjutada kirjeldavaid, analüüsivaid ja arutlevaid kirjandeid, referaate ja lühiartikleid ajalehele;
- tunneb õigekirja ja lausemärgistusi, vajadusel oskab neid kontrollida teatmeteoste abil;
- oskab liigendada ja vormistada erinevaid tekste.

rääkimisel

- kasutab vastavale võõrkeelele omast intonatsiooni, rütmi ja rõhku;
- oskab vestelda põhitemaatika ulatuses ning esitada ja põhjendada oma vaateid ja seisukohti;
- tunneb suhtlusetiketti ja oskab seda kasutada;
- oskab suhelda võõrkeeles nii vahetult kui ka telefoni teel;
- oskab vahetada infot, esitada küsimusi ja väljendada oma mõtteid ühiskondlike probleemide ja sündmuste kohta;
- oskab vestluses vajadusel kasutada kompensatsioonistrateegiaid.

4. Riigieksami ülesehitus

Tabel 1. 2013. aasta riigieksami ülesehitus

Eksamiosa		Kestus	Max punkte	Ülesanded/ üksikküsimused
	Kirjutamine	90 min	20	2
<i>Vaheaeg</i>		<i>30 min</i>		
II osa	Kuulamine	35 min	20	3/32
III osa	Lugemine	60 min	20	3/32
IV osa	Keele struktuur	40 min	20	3/40
KOKKU :	Eksami kirjalik osa	255 min	80	11/104
V osa	Suuline osa	15 min	20	2

5. Riigieksamitöö võimalikud ülesandetüübid ja testitavad oskused

Tabel 2.

Osa	Võimalikud ülesandetüübid	Testitavad oskused
I Kirjutamine	konkreetselt lugejale suunatud kirjutis, nt isiklik või (pool)ametlik kiri (120 sõna ±10%)	Kirjaliku teksti loomise oskus (sündmuste ja protsessi kirjeldamine, seletamine, veenmine, kaebuse esitamine, ettepaneku esitamine, info edastamine, arvamuse väljendamine, hinnangu andmine)
	arutlev kirjand etteantud teemal (200 sõna ±10%)	Kirjaliku teksti loomise oskus (arvamuse väljendamine, arutlemine, poolt- ja vastuargumentide esitamine)

II Kuulamine	<ul style="list-style-type: none"> - sobitamisülesanne (kuuldu ja kirjaliku loetelu kokkusobitamine; teema ja teksti kokkusobitamine); - lühivastusega lünkülesanne (teksti/lausete/tabelite täiendamine/ lõpetamine kuuldu põhjal); - valikvastustega ülesanne (<i>õige-vale</i> vastusega küsimus; etteantud variantidest õige leidmine). 	<p>Kuulatava lõigu/teksti peamisest mõttest arusaamine, olulise ja valikulise info mõistmine, kaudselt esitatud mõttest aru saamine, teksti üldine/detailne mõistmine, kõneleja arvamuse või suhtumise äratundmine või järeldamine.</p>
III Lugemine	<ul style="list-style-type: none"> - sobitamisülesanne (pealkirja/väite/ küsimuse/teema ja tekstilõigu kokkusobitamine; sõnade ja nende ükskeelses sõnastikus oleva määratluse kokkusobitamine); - vastustepangaga lünkülesanne (sõnade/väljendite/ lausete/ tekstilõikude sobitamine teksti); - lühivastusega lünkülesanne (teksti/lausete täiendamine/ lõpetamine loetu põhjal); - valikvastustega ülesanne (<i>õige-vale-info</i> puudub vastusega küsimus; etteantud variantidest õige leidmine); - järjestamisülesanne (tekstilõikude järjestamine terviklikuks tekstiks). 	<p>Kirjaliku teksti peamisest mõttest arusaamine, olulise ja valikulise info mõistmine, kaudselt esitatud mõttest aru saamine, teksti üldine/detailne mõistmine, tekstisiseste seoste mõistmine, kirjutaja arvamuse või suhtumise äratundmine või järeldamine.</p>
IV Keele struktuur	<ul style="list-style-type: none"> - lünkülesanne (avatud lünk; valikvastused; sõnade pangaga lünkülesanne); - grammatikavigade leidmine ja parandamine. 	<p>Grammatiliste vormide tundmine ja nende kasutamise/moodustamise oskus, sõnavara tundmine ja ulatus, keeleline korrektsus.</p>
V Rääkimine	<p>monoloog, mis põhineb etteantud u 150-sõnalisel tekstil, ning sellele järgnev suunatud vestlus*</p> <hr/> <p>rollimäng</p>	<p>Üldine suuline suhtlus sh vestlusoskus, oskus põhjendada ja kaitsta oma arvamust, esitada asjakohaseid selgitusi ja kommentaare, oskus lühidalt kommenteerida teiste arvamusi/ seisukohti, oskus otsida lahendusi erinevates igapäevaelu olukordades nii isiklikus kui avalikus valdkonnas, toime tulla nt kliendi ja teenuse osutaja, küsitleja ja vastaja rollis.</p>

Kuulamisosa tekste kuulatakse kaks korda. Salvestatud kuulamisosa kogupikkus on umbes 35 minutit.

Lugemisosa tekstide kogupikkus on u 1500 sõna.

*Enne rääkimisosa algust on eksaminandil eraldi ruumis ettevalmistuseks aega u 10 minutit.

Eksami suuline osa salvestatakse õpilase soovil.

6. Kuulamise ja lugemise testimiseks kasutatavad tekstitüübid

Kuulamis- ja lugemisosa tekstide valikul lähtutakse põhimõttest, et teksti keeleline raskus ja teema arvestavad eksaminandide tausta ehk vanust, haridust, huvialasid jne. Kasutatakse autentseid tekste, mida vajadusel kohandatakse tasemele vastavaks.

Kuulamisülesannete tekstideks võivad olla uudised, argivestlused, keskustelud, koosolekud, teadaanded, intervjuud, ülevaated, reportaažid, juhised, lühisõnumid ja teated, loengud. Tekstide allikaks on meediakanalid ja salvestised.

Lugemisülesande tekstideks võivad olla kirjad ja teated, uudised, artiklid, arvustused, reportaažid, intervjuud, reklaamtekstid ja kuulutused; kasutusjuhised, ilukirjanduslikud tekstid. Tekstide allikaks on ajakirjandus, populaarteaduslikud ja ilukirjanduslikud raamatud ning Internet.

7. Prantsuse keele riigieksami hindamine

Prantsuse keele riigieksamit hindab haridus- ja teadusministri käskkirjaga kinnitatud komisjon.

Riigieksamitöö hindamisel lähtutakse riigieksameid ettevalmistava komisjoni poolt koostatud hindamisjuhendist. Hindamisjuhend kirjeldab iga ülesande, aspekti või üksikküsimuse osakaalu kogu riigieksamitöö hindamisel.

Iga prantsuse keele riigieksami osa eest on võimalik maksimaalselt saada 20 punkti.

Kirjutamisosa töid hindavad koolitatud hindajad hindamisskaalade alusel. Igat kirjutamisosa ülesannet hindab kaks hindajat. Kui kahe hindaja punktide vahe on suurem kui 4, läheb eksamitöö kolmandale hindamisele. Sel juhul kujuneb lõplik tulemus kolmanda hindaja ja temale punktidele lähemal seisva hindaja tulemustest.

Esimese ülesande eest on võimalik saada kuni 5 punkti. Hinnatakse ülesande täitmise täpsust, sõnavara ja keelestruktuuride mitmekesisust, paindlikkust ja täpsust, õigekirjaoskust, teksti ülesehitust, pikkust, registri sobivust.

Teise ülesande eest on võimalik saada kuni 15 punkti, hindamiskriteeriumid on jagatud nelja aspekti vahel: sisu (kuni 4 p.), teksti sidusus ja loetavus (kuni 3 p.), sõnavara ja väljendusoskus (kuni 4 p.), grammatiline korrektsus (kuni 4 p.).

Mõlema kirjutamisosa ülesande puhul tuleb teada, et kui ülesande sisu ei vasta etteantud teemale, hinnatakse ülesannet 0 punktiga.

Kuulamis-, lugemis- ja keelestruktuuriosa ülesandeid hinnatakse võtme järgi. Kuulamis- ja lugemisosa iga üksikküsimuse kaal on 0,625 punkti, keelestruktuuri osal vastavalt 0,5 punkti.

Rääkimisosa hindaja on kvalifitseeritud prantsuse keele õpetaja, kes on läbinud vastava koolituse, ei ole eksaminandi aineõpetaja ja hindab vastust hindamisskaala alusel. Hindamiskriteeriumid on jagatud nelja aspekti vahel: ülesande täitmine ja interaktiivsus, väljendusoskus, grammatiline korrektsus, hääldus ja intonatsioon. Iga aspekti eest on võimalik saada kuni 5 punkti.